

leiding is zoek, en wat ze ervoor houden, is het tegen-deel ervan. In hetzelfde artikel van 3 Februari 1933 merk ik al op, dat in Amerika heel wat misère te voorkomen zou geweest zijn, als over en weer de kwestie der cultuur was gekoppeld aan de ambts-gedachte. Maar over die ambts-gedachte loopt Prof. Hepp nu net precies weer heen.

Het bedoelde artikel ligt óók geciteerd in de aan-halingen, die ik verleden week besprak. Wie het nummer van de vorige week nog eens naleest, ziet nu nog beter, hoe kapitaal de vergissingen zijn, die ik verleden week bij Prof. Hepp aanwees. Want hij deed, zoo zagen we verleden week, alsof ik het over de „gemeene gratie“ had; ik merkte daartegenover op, dat het liep over de „cultuurvragen“. Duidelijk was dit uit den tekst van het boek „Hemel“; n.l. uit de door broeder Hepp weggeknipte gedeelten. Ten overvloede blijkt het ook uit het artikel, dat ik noemde.

Arme menschen, die van allerlei wind van leer of polemiek worden omver gevoerd. Den eenen keer zeg- gen ze: hosanna, maak dien man professor. Den vol- genden keer, als er een bevriend professor opstaat, die een grijsen collega achter zich heeft: wat de man ná ons „hosanna“ schreef, dat is bedenkelijk „Dwaling“, schrijft zelfs die grijsen collega. Maar waarom hebben ze me dan tot hoogleeraar laten benoemen, en me zoo vriendelijk gefeliciteerd? Toen hadden alle heeren pro- fessoren en curatoren en prae-adviseurs en synodeleden al kunnen lezen, wat broeder Hepp later aan een fictieve tweede periode zou toeschrijven.

Iemand zei onlangs: straks gaan ze om de heele zaak lachen. Ja, als ik niet wist, hoe zwak de menschen staan, die hun hoofd gaan schudden, zodra hun vriend daarin is voorgegaan, dan zou ik allang gelachen heb- ben. Ik heb expres deze vernakelijke dingen bewaard, tot NA de ernstiger kwesties. Maar nu zeg ik ook des- te rustiger tot meer dan één: wat doet u in de kou? Hoe was 't ook weer? Een dogmatiekje-in-het-klein, die brochure-Hepp? Wie dat beweert, liep al lang „dog- matisch naakt“, o Da Hagen, o „Calv. Weekblad“!

K. S.

Een „zwarte lijst“ voor Jeugdcentrales. (II.)

Er is een tijd geweest, dat we in onze kerken A en B kenden. Stel voor, dat toen een Prof. aan de V.U. had geadviseerd: kerkeraden ziet toe op de Jongelingsver-, dat zij alleen B sprekers neemt, want een kerkeraad B en een spreker A, dat wordt twee kapiteins op een schip. En de jeugd heeft vaste leiding nodig. Dat ware verrand geweest aan de Vereniging in 1892 en het ware geweest: aansturen op scheuring der kerken. Want voor de Eenigheid ware gezet: partijchap. In Belijdenis en Geloof stonden zij naast elkander. En de meningsverschillen, bijv. tusschen de broeders Kuiper en Lindeboom, werden (soms heel scherp) uit- gevochten in de pers, in een ridderlijken strijd, niet zonder menselijke zwakheden, maar wel zonder stie- kume verdachtmakingen van ketterij op grond van „het schijnt“ en „althans bij geruchte“.

En als 'er hevig spande, omdat inderdaad de strid- denden de Belijdenisschriften in 't geding zagen, dan wezen zij elkander de punten aan, zonder de wo- rden van den tegenstander te verdraaien.

Nu wordt echter de strijd gemeden. 't Is maar „bij geruchte“. En de kerk blijft in rust „naar het schijnt“.

Maar de kerkeraden moeten eens op de jacht achter sprekers, die niet van „onze“ meening zijn, d.w.z. van de meening van „De Heraut“. Andere kerkeraden, die niet genoemde sprekers óéns geestes zijn, in de dingen, die in 't geding zijn ('k zal maar zeggen Z-kerken), die zijn volgens „De Heraut“ óók in strijd met de be- lidenis en het geloof van „De Heraut“-kerkeraden. Wat

die met hun Jeugdcentrales moeten doen, vermeldt „De Heraut“ niet. Die kerkeraden moeten natuurlijk ook lijnrecht ingaan tegen de Formulieren van Eenigheid. En die moeten er dus uit, Overtuigen doet men niet meer. Kerken „in oppositie“ zullen die heeten.

„De Heraut“ klaagt dan verder, dat deze Jeugd- centrales, die „Z-sprekers“ vragen, „zoodoende een centrum van oppositie tegen den predikant en den kerkeraad worden. En inplaats dat de geestelijke lei- ding der gemeente berust bij de wettig daartoe door God aangewezen ambtsdragers, krijgt men dan twee kapiteins op het schip...“

Ziezoo, de kerkeraad stelle een Inquisitie in over Gereformeerde predikanten (en professoren)-sprekers, want de leiding der meeningen en der denkbeelden binnen de gemeente berust bij de denkbeelden van den predikant en den kerkeraad; ge- steld natuurlijk, dat deze homogene „Heraut“-meen- ings hebben.

Iedere Jeugdcentrale wende zich, eer zij een spreker uitnodigt, tot deze Inquisitie, en vrage de zwarte lijst. „De Heraut“ zal dan in verzegeld pakket aan iedere inquisitie de officiële zwarte lijst van Z-menschen sturen en voor wekelijksche aanvulling zorg dragen. Tevens met verzoek om bij huiszoeking vanwege de Z-groep alles bijtijds te vernietigen of van „misschien“ en „het schijnt“ en „althans men schrijft ons“ te voorzien.

Een uitzondering maakt „De Heraut“ voor sprekers, die „geen religieuze onderwerpen behandelen“. Dat mogen vrij Z-menschen zijn. Ziedaar Prof. Schilder, Da Veenhof, e.a. gij moogt nog wel handelen over ge- meene-gratie-onderwerpen! Die gaan, als zijnde niet- religieus, toch buiten Bijbel en geloof om! Bijv. over het huwelijk, en over den oorlog, die dreigt, en over den stijl der nieuwe kerkgebouwen, en over konijntjes houden, waarvan de opbrengst dan is voor de Zending. Maar niet te ver gaan hoor, als 't religieus wordt, schrijft de man van 't censuur naar „De Heraut“ of 't wel mag. En óók niet over de „gemeene-gratie-zelf“. Nee, dat niet.

Kom aan, Gereformeerde Jeugdcentrales, 't mag heusch van „De Heraut“, niet-religieuze onderwerpen. 't Reli- gieuze is tegenwoordig gevaarlijk, daar krijg je maar gezanik van met den kerkeraad en den Dominee. Er is een rijkdom van pracht-onderwerpen op niet-religieus „terrein“!

Maar „De Heraut“ is nog niet alles kwijt.

„Mocht het dan blijken, dat een Jeugdcentrale geen gevolg wilde geven“ (aan den eisch om kerkelijke goed- keuring van Gereformeerde sprekers!) „of, nóg erger“ („schijnt“ dat óók voor te komen?) „SPREKERS LIET OPTREDEN OM TEGEN DEN PREDIKANT OF DEN KERKERAAD OPPOSITIE TE VOEREN, dan zou de kerkeraad wel gedwongen zijn tot strengere maatregelen de toevlucht te nemen.“

Wordt hier gedreigd met kerkelijke censuur of ban? Stel u eens voor, dat een Jeugdcentrale een Gerefor- meerd professor vroeg, die indertijd fel opioneerde tegen „De Heraut“ om de toelating van den Barthiaan- schen Hattjema op een Gereformerd Calvinistencongres in ons land. Stel, dat de predikant en de kerkeraad het met dezen „Z-man“ niet eens waren. Stel, dat de jeugd hem lief kreeg en verdedigde tegen den zin en de denkbeelden en de meeningen van de kerke- raadsleden en den predikant, die mogelijk alle onware voorstellingen van „De Heraut“ geloofd hebben.

Zou dan de kerkeraad hier spreken van „miltierij in de kerk“? Zou hij dan niet gedwongen worden om eens te onderzoeken of 't wel waar was wat „De Heraut“ schreef over die broeders? Zou zij de jonge menschen afhouden van belijdenis doen en van het Heilig Avond-

maal? Zou 't zóó ver moeten komen? Op gezag van „De Heraut“?

Op aanstichting van hetzelfde blad, dat in zijn goede dagen de kerk Gods heeft gebouwd en den strijd heeft gevoerd voor de vernieuwde belijdenis der oude waarheid, tegen een berg van traditioneele meeningen en kerkverscheurende partijtjes. Moet nu „De Heraut“ zoo diep vallen, dat zij meeningen van kerkeraad en predikant wil opleggen aan de jeugd, door verbod om het anders te hooren? Waarom dan niet liever eigen meening verdedigd?

En als zij dan denken, dat het werkelijk gaat om de drie Formulieren en al wat de Schrift zegt, welnu, waarom komen predikant en ouderlingen dan niet de dingen recht zetten? Zij kunnen op die Jeugdcentrale- vergadering de broeders, die te goeder trouw dwalen, helpen door voor de waarheid te getuigen tegen spre- kers' leugen.

Laten zij dan zelf de jeugd betere vastigheden geven in den strijd tegen Barth en Brunner, C.D.U. en N.S.B. tegen Weatherheadsvereering en meedoen-aan-'t-goede- in-de-Oxfordbeweging. Laten zij dan de jeugd bezielen voor den strijd onzer dagen. De goede kern van onze Gereformeerde jeugd, die ondanks alles nog niet mee- loopt met allerlei ijdel jeugd-gedoe, ook niet al moeten kerkeraden toegeven „dat er geen kwaad in steekt“, die kern van onze jeugd, die de „Bondsdeed“ vasthoudt als 't vandel, die kern zal hun dankbaar zijn voor elken vasten steun in Woord en Belijdenis en levend Calvinisme.

Maar wanneer Hattjema wordt binnengehaald en Weatherhead wordt geroemd in „De Standaard“ en 't verweer tegen Barth en C.D.U. en N.S.B. en Oxford niet scherper is — en wanneer dan broeders, die van harte de gansche Gereformeerde belijdenis liefhebben, worden gesignaleerd als „gevaarlijk“ voor het gereformerd be- lidenis — en wanneer broeders, die ons volk wakker maakten, worden verdachtgemaakt als waren zij van „afwijkend gevoelen“ — en wanneer nu zelfs een zwarte lijst van sprekers wordt aanbevolen aan de kerkeraden — en het kerkelijk toezicht wordt opgeroepen tot hande- len tegen broeders-in-volle-rechten, ja, nu zelfs de kerke- lijke tucht wordt in uitzicht gesteld als de jeugd eens niet de zwarte lijst vraagt, nu keert de Gereformeerde Jeugd zich af van dit valsche gedoe, dat rust op „het schijnt“ en „althans naar de berichten, die ons toe- komen“ en „zels moet het voorkomen“ en dat het in den strijd der meeningen nog niet eens zóóver heeft kunnen brengen, dat het de meeningen, die het „wil bestrijden“, eerlijk kan weergeven zooals zij zijn.

Ik kan heel goed verstaan, dat eenvoudige ouderen, die alleen op de mededeelingen van „De Heraut“ af- gaan, gelooven, dat „zels de verzoening door Christus“ tegenwoordig aan de V.U. geloofend wordt door- deden, die „De Heraut“ belasterd. Het staat zwart op wit in brochure III, blz. 50 per consequentie en in „De Heraut“, de oude beproefde „Heraut“ (no. 3084). Zouden de oudere eenvoudigen, die bij „De Heraut“ willen leven — al was 't maar alleen om wat zij er vroeger van genoten — dan niet in onrust geraken?

En deze woorden zijn nog nimmer ingetrokken. Moet nu de ban dezer misleiding ook om de jongeren geslagen worden, die door „De Reformatie“ betere in- lichten bekomen?

Mogen zij de waarheid niet weten?

„De Heraut“ speelt hoog spel!

Dat zij 't niet eens is met nieuwere opvattingen, dat is haar persoonlijk recht.

Maar niemand heeft het recht om valsche te doen.

Dat is steeds weer het kenmerk geweest van de vijanden der waarheid, omdat hun werk het licht niet kon verdragen.

zijn bekend, ook al in de dagen daarvoor.¹⁾ Maar deze beschrijving is nieuw voor Israël. Tot nu toe had men zooiets hier nog niet gehad.²⁾ Rome greep al verder in, in het binnenlandsch bestuur van Israël. En de afhankelijkheid van Herodes wordt al weer iets grooter. Tot nu toe kon hij zich nog min of meer beschouwen als zelfstandig bond- genoot van den keizer, maar deze ontleent hem nu die illusie wel. Want als Israël beschreven wordt bij deze gelegenheid, precies zooals dat met de rest van het rijk gebeurt, dan blijft er zelfs van den schijn van zelfstandigheid niet veel meer over. Dan wordt Davids volk behandeld, niet als bondgenoot, maar als provincie. En daarom zinkt David op dit moment dan ook nog dieper weg. Hij komt nu in zijn allerdiepste vernedering. Want tot nu toe was het nog een koninkrijk, en er was nog een troon. En al mocht hij ook nu niet tel- len, al kon hij nu niet zelf meer tellen eens, en al zou vooral nu de laatste lust daartoe bij hem wel zijn vergaan, er was dan toch nog wat te tellen: nog zooveel grond, en zooveel burgers, en zooveel strijdhare mannen. Maar op het oogenblik, dat Davids groote Zoon geboren wordt, valt er niets meer te tellen, althans voor David niet. Want nu komt voor Israël de eerste beschrijving, die voor het heele Romeinsche gebied is uitgeschreven. D.w.z. nu begint het laatste stadium in Israël's historie. Op dit oogenblik begint de keizer aan Israël te ontnemen de laatste resten van zelf- standigheid, en binnen enkele jaren is dat proces voltooid. Het land van Abraham wordt eenvoudig opgeslokt door het groote rijk van Augustus. Want op zijn rol, waar hij de volken schrijft, gaat hij

1) Greijdamus, Bijb. Hdb. II, 191.

2) Zalm, Lukas, 124.

POPULAIR-WETEN: SCHAPPELUKE SCHEIEN

Augustus' registratie: Davids restauratie
(bij Luc. 2: 1, 2.)

II.

De demonstratie van Davids zwakheden.

Een vorig artikel trachtte aan te toonen, dat de vermelding van Augustus in het Kerstevangelie niet alleen bedoelt te wijzen op de voorzienigheid Gods, die door dezen maatregel zorgde voor de vervulling van zijn profetie. Veeleer is hiermee gewezen op de geweldige ontwikkeling van de anti-christelijke macht ten tijde van de geboorte van Christus.

Reeds even werd er op gezinspeeld, dat die macht zich niet ontwikkelt los naast het werk, dat God in Bethlehem begint, maar zich ook metter- daad daartegen keert. Openb. 12 spreekt niet van den draak zonder meer, maar toont ons de be- dreiging van die vrouw, en vooral van haar nog niet geboren kind, door dien draak. En ook dat gegeven heeft Lucas in zijn kerstverhaal tot zijn recht doen komen.

We weten uit Lucas 1, dat de Oudtestamentische kerk onder die verdrukking geleden heeft. Zacha- rias spreekt aanstands van den hoorn der zalig- heid, die is opgericht in het huis van David, waardoor Israël werd verlost uit de hand van zijn vijanden. En de lofzang van Maria kent datzelfde motief. Want ze zingt, dat God machtigen van de tronen heeft afgetrokken, en nederigen verhoogd. En dat moet in den mond van een dochter van

David toch wel ook dit beteekenen: God heeft Augustus van den troon gestooten, en David uit zijn vernedering weer verheven, en op zijn troon hersteld. Zij hebben dus de schande van de over- heersching wel zeer pijnlijk gevoeld, en daarom nu dan ook verwacht de afzetting van Augustus, en de intronisatie van David.

Maar ze hebben toch schijnbaar wel wat te vroeg gejuicht. Want Augustus zit nog stevig in den zadel, steviger dan ooit. En door de beschrij- ving gaat hij zijn troon nog vaster maken. En deze beschrijving beteekent een nieuwe vernedering voor David; beteekent voor hem eigenlijk het einde. Na de ballingschap was het voor zijn dyn- astie nooit weer geworden als tevoren. De glans van zijn troon was nimmer teruggekeerd. Het fijne goud was wel heel erg verdonkerd; want de kroon- pretendent was op dit oogenblik timmerman. En op den troon zat Herodes, de Edomiet. Die smaadt duurde nu al vele jaren, en Ezau scheen wel zijn eerstgeboorte terug te nemen met eigen geweld, en met den sterken arm van Rome.

Maar toch was alles nog niet verloren. Israël heeft nog tot op zekere hoogte een zelfstandig bestaan. Het bezit nog zijn eigen grond, door God aan Abraham weleer gegeven. Nu ja, ook deze Edomiet regeerde bij de gratie van den keizer, maar een rest van zelfbestuur was dan toch nog gebleven. Dus was daar nog een overblijfsel van Davids troon, al mocht Jozef nu daarop niet zitten.

Maar juist in den tijd, dat Jezus geboren gaat worden, komt ook hierin een verandering. En die is in geen geval een verbetering. Nu komt de eerste beschrijving. En dat wil niet zeggen, dat er in geen enkel deel van het rijk eerder een beschrij- ving was geweest. Want partiële beschrijvingen

God bew-
gen staan

Nasch-
Prof. Kuy-
zich bij
verklaard
eens te z-
was, zich
„Indien di-
„dan weet
heeft te
die zich
gereforme-
van eenig
wordt, d-
recht in
BELIJDT-
namen en
ik: indien
meer, wa-
Kuypers
en alweer
len“. De
Ik noem
term uit
tegen wijl

OP
5

„De voorb-

Zonder
grootte, in
Hervorm
zondheid
uitgegeve
Inderdi
werk, die
mijnen. V
steeds wa-
heid, de
dere bere-
offers te
loren, die
leven en
legenkrac-
wering v
weerstant
Ieder z
krachten
gezinstaal
name pla-
Boveng
de huidige
dan moet
de specia-
weinig re-
den. Alle
hier iets,
werken o
Vooral
wel zeer
is bereikt.
Een gewe-
van deze

ook Isrel
den naam
Abram ui
En dit ge-
Jezus Chr
Abraham.
Wat Au
maal ook
niet met
in dit ver-
tijd bij An
dreigde to
belastings
manente
kinderen
lijkheid v
was staat
zelfverteri
mijnen; h
meer dan
blik eens
houdinger
de keizer
meer over
Augustus
bewegings
perken. I
hierin toe-
ving ook
uitvloei-
listisch m
van Rome
Hoe dit
in ieder

3) De Zw-
d. 19d. Voll

gezag van

n zijn goede
n den strijd
is der oude
e meeningen
„De Heraut“
kerkeraad en
r verbod om
liever eigen

ijk gaat om
zegt, welnu,
dan niet de
sugdcentrale
ouw dwalen,
tegen spre-

heden geven
U. en N.S.B.,
aan-t-goede-
ugd bezelen
rn van onze
og niet mee-
al moeten
d in steekt“
e“ vasthoudt
ar zijn voor
is en levend

ngehaald en
andaard“ en
n Oxford niet
ie van harte
bben, worden
sformeed be-
volk wakker
aren zij van
fs een zwarte
en tot hande-
elfs de kerke-
le jeugd eens
iereformeede
rust op: „het
die ons toe-
n dat het in
zoofer heeft
die het „wil
zij zijn.

dige ouderen,
e Heraut“ af-
loor Christus“
wordt door
t staat zwart
quentie en in
(no. 3084).
„De Heraut“
om wat zij er
rust geraken?
getrokken.
n de jongeren
ie“ betere in-

vattingen, dat
h te doen.
weest van de
het licht niet

voor. 1) Maar
l. Tot nu toe
had. 2) Rome
dsch bestuur
van Herodes
kon hij zich
standig bond-
ze ontnemt
il beschreven
s zooals dat
dan blijft er
eid niet veel
handeld, niet

En daarom
e nog dieper
vernedering.
inkrijk, en er
k nu niet tel-
n eens, en al
bij hem wel
vat te tellen:
gers, en zoo-
et oogenblik,
ordt, valt er
id niet. Want
chrijving, die
itgeschreven.
m in Israëls
e keizer aan
en van zelf-
is dat proces
dt eenvoudig
ugustus. Want
rijft, gaat hij

God beware onze broeders, die tegenover onze meeningen staan, voor die kerkverwoestende positie.

A. JANSE.

Naschrift van de Redactie. Indertijd schreef Prof. Kuiper inzake een „vreemdelling“: de man had zich bij het calvinistencongres aangesloten, daarmede verklaard, met de Calvinistische belijdenis het geheel eens te zijn (!), en zou dus, wanneer hij „vrijzinnig“ was, zich onder een valschen schijn hebben aangediend. „Indien dit geen verdachtmaking is“, aldus Prof. Kuiper, „dan weet ik niet meer wat men onder verdachtmaking heeft te verstaan.“ En hier gaat het over mensen, die zich niet bij een calvinistencongres, doch bij de gereformeerde kerk thuis bevinden, en de formulieren van eenigheid onderteekenen, maar van wie beweerd wordt, dat ze beginselen propageeren, die lijnrecht ingaan tegen wat een gereformeerde kerkeraad BELIJDT. Zoolang dat niet bewezen wordt, met de namen en de beginselen, en de citaten er bij, verklaar ik: indien dit geen verdachtmaking is, dan weet ik niet meer, wat verdachtmaking is. En dan komt Prof. Kuipers paranimf, Prof. Hepp, het stuk overnemen, en alweer spreken over „wachtposten bij onze beginselen“. De broeders noemen dat broederlijke polemiek. Ik noem het — en ik gebruik veiligheidshalve een term uit den titel van een artikel, dat Prof. Hepp eens tegen wijlen Prof. Bouwman richtte: een praatje. K. S.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„De voorbereiding van het meisje voor de gezinstak“

Zonder twijfel is bovenstaand onderwerp van groote, ingrijpende betekenis. De Nederlandsche Hervormde Vereeniging voor Geestelijke Volksgezondheid heeft er dan ook een van de door haar uitgegeven geschriften aan gewijd.

Inderdaad, er zijn heel wat krachten aan het werk, die de betekenis van het gezinsleven ondermijnen. Verslappung van de huwelijksbanden, het steeds wassend getal echtscheidingen, de uithuizigheid, de sterk toegenomen vrouwenarbeid, mindere bereidheid om zich voor een groeiend gezin offers te getroosten, zie, dat zijn evenzoo vele factoren, die schade brengen aan het gezonde gezinsleven en daarom moeten we er op bedacht zijn, tegenkrachten te doen werken, die strekken tot versterking van het bederf en tot sterking van het weerstandsvermogen.

Ieder zal er van overtuigd zijn, dat onder die krachten de voorbereiding van het meisje tot de gezinstak, die haar straks wacht, een zeer voorname plaats inneemt.

Bovengenoemd geschrift gaat dan eerst na, hoe de huidige stand van zaken op dit terrein is. En dan moet gezegd worden, dat de lagere school met de speciale voorbereiding van het meisje al heel weinig rekening houdt en ook uiteraard kan houden. Alleen de meisjes-nijverheidsscholen doen hier iets, naast het onderwijs in de nuttige handwerken op de lagere school.

Vooral voor de fabrieksmeisjes is de toestand wel zeer ongunstig. Zoodra de leeftijd van 14 jaar is bereikt, gaan de fabriekspoorten voor haar open. Een geweldige ommekeer heeft dan in het leven van deze meisjes plaats. En in plaats van zich

ook Isrel tellen, als bij Rome ingelijfd; hij doet den naam van Babels kindren dragen hen, die in Abram uit Babel waren geroepen en afgezonderd. En dit geschiedt juist ten tijde, dat geboren wordt Jezus Christus, de Zoon van David, de Zoon van Abraham.

Wat Augustus bewoog, om de beschrijving ditmaal ook te doen plaats hebben in Palestina, is niet met zekerheid te zeggen. Sommigen wijzen in dit verband erop, dat Herodes omstreeks dezen tijd bij Augustus in ongenade is gevallen. Augustus dreigde toen met de invoering van een Romeinsch belastingsstelsel. 2) Mogelijk blijft ook, dat de permanente oorlog tusschen Herodes en zijn eigen kinderen den keizer deed besluiten, de afhankelijkheid van Herodes grooter te maken. Augustus was staatsman genoeg, om te begrijpen, dat deze zelfvertering onvermijdelijk den troon moest ondermijnen; het volk, dat de tyrannie van Herodes al meer dan moe was, kon op een gegeven oogenblik eens gebruik maken van de gespannen verhoudingen tusschen Herodes en zijn zonen. Zonder de keizerlijke toestemming mag Herodes al niet meer overgaan tot de executie van zijn verwanten. Augustus heeft het blijkbaar raadzaam geacht de bewegingsvrijheid van zijn vazal nog meer te beperken. Maar voldoende zekerheid hebben we hierin toch niet. De doorvoering van deze beschrijving ook in Israël kan ook wel zonder meer een uitvloeisel zijn van Augustus' streven, om statistisch materiaal te verzamelen uit alle deelen, die van Rome min of meer afhankelijk waren.

Hoe dit echter ook zij, de gang van zaken blijft in ieder geval voor David tragisch genoeg. Hij

des avonds nog aan de huishoudtaak te wijden, vindt menig meisje vermaak in straatloopen, bioscoopbezoek en dancing.

Heel wat beter is de toestand voor de aankomende dienstbode. Die heeft in elk geval nog de kans, dat ze zich voor haar eigen gezinstak van later kan voorbereiden, vooral wanneer ze staat onder de leiding van een goede huisvrouw of van een verstandige oudere dienstbode.

Het meisje op het platteland wordt wel rustiger bij haar werk gehouden, maar staat later ook voor een zwaardere taak. Nog niet overal geniet men de gemakken, die waterleiding, electriciteit en gas voor de huisvrouw bieden. En hoe vaak moet de vrouw in het bedrijf van den man mede een taak vervullen! Daarom is voor het meisje van het platteland een zeer zorgvuldige voorbereiding voor haar gezinstak noodzakelijk. Zij moet worden opgeleid tot een huisvrouw, die in staat is de lichamelijke en geestelijke verzorging van haar gezin zoo goed mogelijk te leiden. Zij moet de waarde van het plattelandsleven kennen en er op bedacht zijn, de verkeerde invloeden, die van uit de stad werken, tegen te houden.

Als het bovenaangehaalde boekje zoo de verschillende fouten, die er bestaan, heeft aangegeven en naar verschillende middelen ter verbetering heeft gezocht, komt het tot de volgende samenvatting.

De opvoeding van het meisje voor de gezinstak neemt onder de middelen tot wering van het bederf van het huiselijk en maatschappelijk leven een zeer voorname plaats in. Niettegenstaande alles wat er gedaan wordt, is er in dit opzicht in ons land nog een betreurenswaardige achterstand. Zeker de helft van de meisjes gaat zonder eenige huishoudelijke scholing het leven in.

Op de lagere school en bij het voortgezet onderwijs wordt er behalve eenig handwerkonderwijs zoo goed als niets aan gedaan.

De huishoudelijke vorming van het fabrieksmeisje, de a.s. dienstbode en het plattelandsmeisje laat, op enkele uitzonderingen na, veel te wenschen over.

Het komt ons voor, dat het huishoudonderwijs op de volksschool onder de facultatieve leervakken moet worden opgenomen, zoodat in het z.g. gecentraliseerde zevende leerjaar ook huishoudonderwijs kan gegeven worden. Daarbij ware den meisjes tevens te wijzen op het nut van uitbreiding harer huishoudelijke kennis door het volgen van een opleiding of een cursus op een nijverheidsschool.

Het lager onderwijs moet voor meisjes in de gewone klassen meer in de richting van het huishoudonderwijs worden benut (natuurlijke historie, handenarbeid, rekenen).

Ook op scholen voor voortgezet onderwijs moet, te beginnen bij het uitgebreid lager onderwijs, huishoudonderwijs worden ingevoerd. De uitvoering hiervan moet geregeld worden in samenwerking met het nijverheidsonderwijs ter plaatse of met de rondreizende onderwijzeressen.

Aangestuurd moet worden op een verbod van arbeid, althans van fabrieksarbeid, voor meisjes tot en met het 16e levensjaar, gepaard gaande met de verplichting tot het volgen van onderwijs gedurende een beperkt aantal uren per dag.

Zoolang aan dezen eisch niet kan worden voldaan, besta overdag de gelegenheid en de verplichting tot het volgen van zoodanig onderwijs.

wordt de dupe van Augustus' maatregelen tegen Herodes, en hij moet maar lijdelijk toezien, als de laatste het voortbestaan van Davids troon in gevaar brengt. Want het wordt nu de dag van de groote nivellering. Augustus werpt alles op één hoop, en scheert allen over één kam. En daarmee doet hij de afzondering van Israël ten onder gaan. Mattheüs kan daarover prachtig schrijven; over het begin bij Abraham, waaruit het na veertien geslachten komt tot de glorie van David, den koning. Maar hier komt het tot den ondergang van David, en daarmee van Abraham. Want als de afzondering wordt teniet gedaan, wat blijft er dan nog over van Abraham?

En daarmee komen we tot het dieptepunt van de tragedie van dit gebeuren. Indertijd had men in Babel de eenheid van het vleesch gesticht. Maar God had dat pogen verijdeld, en de eenheid versplinterd. En Hij had Abraham geroepen, om in dien weg te brengen de verlossing van Hem, die totaal anders zou zijn, dan de verlossing, zooals men zich die in Babel had geconcipeerd. Maar dat was vroeger, heel vroeger.

Doch vandaag zijn de rollen omgekeerd. Want „Babel“ heeft de verwarring weten te overwinnen, en is van de doodelijke wond, die God het voorheen had toegebracht, voorspoedig genezen. Vandaag is het sterker dan het nog ooit is geweest. En de stroom des heils, zooals die weleer zijn bedding had genomen over Abraham, dreigt hier onherroepelijk te verzanden. De verlossing, gelijk God die wil brengen door de afzondering van Abraham, schijnt nu dood te zullen loopen tegen den muur van Augustus' beschrijving.

En dus lijkt God hier niet slechts achteraan te komen bij Augustus: de antichrist is niet maar eerder gereed dan de Christus; maar hij dreigt

Reeds thans kan, met medewerking der fabrieksdirecties, beter in het onderwijs aan fabrieksmeisjes worden voorzien dan thans het geval is door cursussen, gegeven in aansluiting aan de fabrieksuren.

Aan diensmeisjes worde gelegenheid gegeven tot het volgen van middagcursussen.

Ten behoeve van het plattelandsmeisje moet eenheid en uitbreiding worden bewerkt van het landbouwhuishoudonderwijs.

De catechisatie kan ten dienste van de geestelijk-zedelijke vorming (naast haar hoofddoel natuurlijk) van de meisjes van groote waarde zijn.

Men behoeft het met deze conclusie nog niet in allen deele eens te zijn, om toch te erkennen, dat hier een waardevol volksbelang onder de aandacht wordt gebracht. Bedoelde vereeniging geniete dan ook de voldoening, dat haar boekje worde gelezen en dat in menigen kring de hand aan den ploeg wordt geslagen.

Gr.

G. MEIMA.

De Zending op de school.

De enquête van de Onderwijzers-Zendings-Commissie.

Een van de verschijnselen, die de Zending-menschen de laatste jaren met zorg vervult, is de sterk verminderde belangstelling voor de Zending en haar werk. Men kan dit verschijnsel in heel de wereld constateeren. Ook in ons land zijn symptomen te bemerken, die in dezelfde richting wijzen. Overal gaan daarom de zendende Kerken en Vereenigingen meer aandacht besteden aan de binnenlandse actie. Zij zullen dat moeten blijven doen, zal het werk daarbuiten op het veld straks genoegzaam breede basis vinden, waarop verder gebouwd kan worden.

Eén van de objecten, die daarbij bijzonder aandacht vragen, is de school. Reeds jaren lang heeft de Onderwijzers-Zendingscommissie zich hiermee bezig gehouden. Het is immers haar doel: „te bevorderen, dat door middel van het Christelijk onderwijs liefde voor de Zending worde gewekt“.

Om dat doel beter te kunnen bereiken, heeft zij mede op instigatie van de Commissie voor Zending-Propaganda een enquête ingesteld op enkele duizenden Christelijke scholen in ons land om te zien welke plaats de Zending innam in het geheel van het leerplan.

Het rapport van de Commissie is zooeven verschenen en ik wilde er hier graag speciaal op wijzen omdat het hier gaat om voor de Zending zeer belangrijke dingen.

Terloops zij gezegd, dat hier m.i. ook ligt een groot belang voor het kind zelf. Want het is niet waar, dat het kind nog niet rijp is voor de Zending. Zendingsoepvoeding behoort zich niet te richten alleen tot de volwassenen. Het is juist een algemeene ervaring, dat de Zendingfiguren zeer sterk spreken tot het kind. Die houden ze vast. Voor alles wat met de Zending in verband staat hebben ze bijzondere belangstelling. Hoeveel jongens kennen niet den tijd, waarop ze naar zee wilden of zichzelf al zagen als zendeling op tocht door oerwouden? We zullen het ook niet vergeten, dat het Zendingsonderwijs altijd weer de gelegenheid biedt om naar Hem te wijzen, die achter het groote Zendingswerk staat en ook van onze kinderen vraagt, dat ze Hem zullen kennen, die de wereld voor Zich opeischt en die daarom Zijn bevel heeft gegeven: Gaat heen in de geheele wereld.

hier ook den Christus te verslinden. Johannes heeft de situatie ten tijde van de vleeschwording des Woords wel heel scherp gezien.

Babel, zoo schijnt het, Babel gaat nu de spraak van God verwarren, en al Zijn beloften verijdelen. Wat God indertijd al zag aankomen, en wat Hij toen wilde verhinderen, dat weet zich nu toch door te zetten. Het was toen nog pas hun eerste poging in die richting; en die moest verhinderd worden; anders zou „hun niets onuitvoerbaar lijken, wat zij denken te ondernemen.“ 4)

Maar vandaag blijkt niets onuitvoerbaar, van wat Babel beoogt. Augustus voert de beschrijving door, zonder dat zijn werk gebroken wordt. En daarmee schijnt hij een streep te halen door al de woorden Gods.

En inplaats dat het tot de vervulling komt van het Oude Testament, wordt het een absolute verbreking daarvan. Als God den Christus inbrengt in de wereld, is Hij weer evenver, als toen Hij bij Abraham begon. Of liever: nog niet eens zoover. Want Babels toren verrijst hier opnieuw, en thans ondervindt men geen stagnatie bij den bouw. En de „stad Gods“ wordt in puin geworpen, en de mogelijkheid van herbouw schijnt nu afgesneden voorgoed. Want Augustus beschrijft de geheele wereld; en hij beschrijft ook Israël. Voor het eerst, toen Cyrenius over Syrië stadhouder was. D.w.z. juist in de dagen, dat de Christus geboren werd, om de stad Gods te bouwen.

K.

B. H.

4) Gen. 11:6 (naar de vertaling van Aalders in K. V.).

3) De Zwaan, Lucas (T. & U.), 66. Vgl. Schürer, Gesch. d. jüd. Volkes, I, 5. Aufl., 373, 410.